

KRONIKK

Det er lett å ramle utenfor den digitale hjemmeskolen

Nå må politikerne si tydelig fra hvilket ansvar lærere og foreldre har for barnas skolegang. Foreldrene kan ikke ta hovedansvaret.

Torsdag 12. mars var den store stengedagen i Norge, og gradvis kryper en bevissthet fram om at dette kan drøye lenge. Når landet er stengt, rammer det også familielivet.

Tusenvis av barn får omrokkert sine faste rutiner med å gå på skolen. Foreldrene blir den nye kontaktlæreren. Digitale medier blir lenken barna og foreldrene har til de egentlige lærerne. Spørsmålet er om ikke politikere og skolene tar foreldres digitale kompetanse for gitt i iveren etter å bruke digitale løsninger i hjemmeskolen?

I flere år har den norske stat ført en aktiv digitaliseringspolitikk, som har medført en økt bruk av digitale selvbetjeningsløsninger for borgere. Den siste uka har gitt et slags fremtidsbilde av hvordan utdanningssystemet kan se ut dersom digitale selvbetjeningsløsninger når et klimaks.

Jeg liker ikke det jeg ser.

Som trebarnsmor har mine digitale foreldreoppgaver blitt ekstremt intensivt, i tillegg til at jeg må ha fulltids hjemmekontor. Jeg anser meg selv som relativt god på det digitale. De siste dagene har jeg imidlertid blitt kastet inn i digitale rom jeg aldri har vært i før, der mine barn, med hjelp av oss foreldre, skal gjøre skoleoppgaver og dele disse med læreren.

Det tar noen timer å komme gjennom skolens digitale ukeplan. I tillegg tilbyr sosiale medier masse forslag på digitale aktiviteter jeg kan krydre hjemmeskolen med. Digital tur til akvarium og museer. Lærspill. Digitale bøker. Gym for barn på Youtube.

Det digitale byr uten tvil på fantastiske muligheter til læring, sosial kontakt og opplevelser, forutsatt at nettet virker. Men jeg kan ikke la være å tenke på alle foreldre som strever med, eller ikke får til å ha digital hjemmeskole uansett hvor god nettilgangen er.

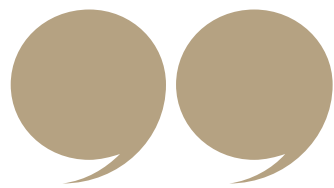
Hvilken følelse av usikkerhet og utilstrekkelighet sitter de med nå?

Som doktorgradsstipendiat i sosialt arbeid har jeg intervjuet minoritetsmødre om hvordan de forholder seg til at foreldreskapet blir stadig mer digitalisert. Noen av mødrene klarer de digitale oppgavene som foreldreskapet medfører bra, men en del opplever store utfordringer. Konsekvensene er at mødrene

– Dersom opplegget med hjemmeskole varer, bekymrer jeg meg for hvilke konsekvenser dette får for forskjeller i befolkningen når det gjelder kvaliteten på barns utdanning, skriver kronikkforfatteren.

FOTO: GORM KALLESTAD, NTB SCANPIX

Det er lett å ramle utenfor den digitale hjemmeskolen selv for meg som har høy utdanning og har vokst opp med det digitale.

ikke kan hjelpe barna sine med digitale lekser eller få med seg alle beskjeder fra skolene.

Enkelte av mødrene har lite skolegang. På voksenopplæringen har de lært seg grunnleggende lesning og skriving på norsk, og å kommunisere med enkle apper på smarttelefon. Hvordan skal de klare å utføre alle digitale oppgaver som nå

legges på dem som hjemmeskolelærere for barna sine?

Det er grunn til å tro at ikke kun minoritetsforeldre sliter. Forskning fra Kompetanse Norge viser at 16 prosent av den norske befolkningen strever med å utføre grunnleggende digitale oppgaver. Andelen svake digitale brukere er flere blant eldre og færre blant personer i utdanning og jobb, men selv i aldersgruppen 40-49 år er 6,9 prosent svake brukere.

Det er lett å ramle utenfor den digitale hjemmeskolen selv for meg som har høy utdanning og har vokst opp med det digitale.

Dersom opplegget med hjemmeskole varer, bekymrer jeg meg for hvilke konsekvenser dette får for forskjeller i befolkningen når det gjelder kvaliteten på barns utdanning. Hvordan skal elevene eventuelt ta igjen måneder med uteblitt læring? Med dagens ordning ser det ut til at skolene først og fremst kan tilby foreldrene instruksjoner i hvordan digitale plattformer brukes. Noen tilbyr utlån av digitale verktøy. Dette er ikke nok.

Situasjonen er ny også for lærere, som mest sannsynlig gjør sitt beste for å lage ukeplaner som tar høyde for at foreldre ikke er lærere. Min oppfordring til både politikere og lærere er at vi ikke glemmer dem som ikke kan nyttiggjøre seg av de digitale løsningene for hjemmeskole.

Kanskje bør vi bruke denne tiden til å bli mer bevisst på at lærere gjør mye arbeid som ikke enkelt kan overføres til digitale løsninger eller foreldre. Det handler om alt fra å vurdere elevenes faglige framgang og oppfylle retten til tilpasset opplæring, til å motivere til læring, bygge relasjoner og sosialisere barn til et fellesskap som strekker seg utover familien.

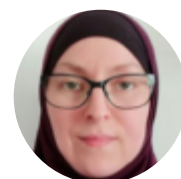
Det er viktig at lærerne har fokus på at elevene skal kjenne seg ivaretatt, inkludert og sett også når skolene er stengt. Det må likevel ikke bli slik at lærerne får en kontrollfunksjon over hvor dyktige foreldrene er til å håndtere hjemmeskolen.

For en del foreldre kan det være ønskelig at læreren ringer og bistår elevene med skoleoppgavene,

framfor at de selv må rapportere om skolearbeidet gjennom digitale plattformer. Kanskje kan det bli aktuelt med ukentlig undervisning i små grupper, dersom smittevern hensyn blir ivaretatt?

Det fins mye læring i å bare helt enkelt holde hodet over vannet i en krisetid. Det digitale kan være et tilbud til elever som kan ha nytte av det, men det bør ikke være noe obligatorisk som tynger foreldre ytterligere i unntakstilstandene.

Det er avgjørende at politikerne tydeliggjør hva som er læreres og foreldres ansvar, slik at foreldre ikke må bære et overordnet ansvar for barnas opplæring, selv i koronakrisen.

HEIDI ESMA DAHL BØNNHOFF,
doktorgradsstipendiat ved
Universitetet i Agder,
senter for digital transformasjon (CEDIT)